

[Touha po pravdě jako touha po celku, napětí pravdy a faktů]

Rozvážíme-li důkladně svou potřebu pravdy, uvidíme, že to je touha uvidět všechno to, co se nám běžně a otevřeně nepodává, co se nám neukazuje v prvním pohledu. Nemusí to vždy znamenat, že to, co se nám ukazuje, je vždy pochybné, mýlivé, matoucí, zkreslující, zdánlivé, falešné. Nicméně zůstává skutečností, že je tím otevřen pouze částečný pohled a že celek zůstává skryt. Touha po pravdě je tedy vždy také touhou po celku. Pravda znamená celek – není individuálních pravd. *Proto* nemůže být ani dvojí pravdy – pravdy je proto jedna, protože i celek je jeden. Ale *je* celek jeden? Je vůbec celek? Jen v perspektivě – a tou perspektivou je pravda. Proto pravda nekončí tam, kde končí danost. Pravda jde dál, do budoucnosti. V tom smyslu však nevede žádná přímá cesta od fakt k pravdě. Pravda je vždycky napřed, je před fakty. V jistém smyslu je mezi pravdou a fakty ustavičné napětí. Nejen proto, že faktum míří do minulosti, poukazuje na to, co se stalo, co je dáno, ale především proto, že danost, definitivnost faktu znamená současně jeho odseknutost, vyříznutost z celku, jeho ohraničenost proti ostatní skutečnosti, a tím jednostrannost, a tedy vlastně nepravdivost.

Žižkov, 6. října 1957